Fra Gašpar Bujas

Sa svjetiljkom u rukama

Fra Gašpar Bujas

Sa svjetiljkom u rukama

Pjesme

Šibenik 1940

Tiskara »Kačić« — Šibenik

Crtež naslovne strane izradila
Č. S. LAMBERTINA GRGEC

S dopuštenjem starijih

Na putu Gospodnjem

Spravan sam, o Bože! Vrijedna me učini!
O, evo me k tebi pripravna u svemu!
Na srce me primi, u zagrljaj vini!
Vjerno ću ti služit u tvojemu trijemu!

Ostavio sve sam... Ti me zoveš gore
k Jaganjčevoj žrtvi, na vrh brijega bijela.
— Gospode, o kako grudi s čežnje gore:
da u službi živim tvoga svetog Tijela!

'Al sam čovjek i ja... Svijet u punoj ruci
pod grlo mi nosi svoje zrelo voće.
Iz vrtova strasti slatki mame zvuci,
a u tijelu ljudske nevolje, slaboće.

Molim te, o Bože, Hljebom vječnog pira
slabog me nahrani, za put dug osnaži!
Ne daj mi potonut usred svjetskog vira!
Daj mi živjet za te, mrijet na tvojoj straži!!

U službi oltara

U SLUŽBI OLTARA

Osjećam još. Jutros nadzemaljska radost
u dušu mi sašla s Marijinih ruku.
Svu gorčinu, bolest, srditost i muku
iz sebe izbacih. I sad bijelu mladost

k žrtveniku nosim. Na plitici čistu
uzdižem je k Bogu. Duh uličnog kala
s otrovima prolih. Iz zlatnog bokala
krv prinosim novu na posvetu Kristu.

Srušio sam grijeh. Idole iz hrama
opake izbacih. Sve pogazih laži.
Spomenike razbih pakosti i srama.

Sad Svevišnjeg dvorim. Kraljica me snaži
sa nebeskih dvora. Puna Božjeg plama
pred oltarom svetim mladost moja straži.

CONFITEOR

Ne! Ni tebi više ja se ne bih molio,
na usnama lažni titrao bi smijeh,
iz otrovnih žlijezda žuč bih gorku prolio,
u nemirno srce iskljuvo bi grijeh.

Pa bih u noć gluhu s vrška vrlet-brda
survao se brzo niz litice kam
do ponora strašnog. Tu bi mrka Srda
primila me k sebi u svoj crni hram.

— O, da ti me, Bože, nisi s puta stradanja
privinuo k sebi, uz tvoj žrtvenik
smirena da nisu mladenačka nadanja, —
već bi davno zadnji moj se čuo krik!

U ČEKANJU

Žudno te čekam u hramu mladosti svete i blage,
pun nemirne čežnje, vesela poja.
Dođi, oh, jutros u grudi jake, vrele i — tvoje,
Ljubavi moja!

Umr'o sam rano ja svijetu i taštoj, ispraznoj slavi,
što traže je niski i oholi ljudi.
Dođi, Božanski, u srce, već mnogo dana i noći
za tobom žudi!

Nemam ni majčice drage, oca, brata ni seke,
u tuzi da lijeka i pokoja dadu.
Dođi, Utjeho najbolja, s peharom balsama rajskog
srcu mi mladu!

Duša dok moja u milju za tobom trčeći čezne,
tvog srca me ovija zlaćana zraka.
Dođi, Gospode, vodi me na brdo Svećenstva tvoga
kroz trnje mraka!

Dugo te čekam u hramu mladosti blage i žarke,
pun nemirne čežnje srebrnih krila.
Dođi, oh, jutros u grudi vrele, jake i — tvoje,
Ljubavi mila!

GOSPODNJI DOLAZAK

I u mome vrtu zamrzlu u slani,
iščekujuć jutros prvi pohod proljeća,
poslije dugih zima, regbi mnogih stoljeća,
— zapjevao slavuj u osvitak rani.

Procvala su stabla prigibala hvoje.
Slavoluk se vio za kraljevski prolazak.
Ruke pune cvijeća. Sve je spravno. Dolazak
još sam samo čeko. Straže budno stoje...

Iz daljine pjesma vesela i meka.
O, vidjeh ga sjajna! Smiješeć se koraca
u velikoj pratnji. Odjekuje jeka — — —

Prosuo se miris po Gospodnjoj stazi.
S nebesklona žarkog Bog blagoslov baca,
a u moja prsa sveta Nada slazi.

NA KRILU LJUBAVI

Vani: zimski vjetar ko prokletnik huji
kroz mrak guste noći. Niz ulice grada
skitnice se vuku. Na usni im zuji
noćni diskord bola, očaja i glada.

U crkvici bijeloj vječna svjetlost titra.
Dva smirena oka ispod crnog vela
u plamenu gore. Miranda ko citra
uz žrtvenik pojuć dugo u noć bdjela

na Gospodnjem krilu. Jedna svijetla zraka
užgala joj srce plamom iz oltara.
— Vani: grijeh stiskao s tvrdim velom mraka

prolaznike mnoge. U crkvi izgara
od božanske vatre i krvavog znaka
dobra sestra Mira svetog Alkantara.

MOLITVA ZA POVRATAK ZALUTALOG PRIJATELJA

Svaki glas jedan novi plač,
mrtvački zvon!
— Što? Zar se još i to, zbilja, dogoditi mora?!
I on
iščeznu,
izdade,
iz svetoga pobježe šatora?
Ni jedan teže no ovaj nije me ranio mač!

Nigdje, upravo nigdje mu traga,
riječi
ni sjene!
Zalud ga već dugo moj vapaj doziva i traži!
— O, kud si zalutao, od Božjeg oltara
kud krenu
u svijet, za srećom boljom, o kaži,
žalosna dušice draga?

Svu noć su sa mnom naši anđeli i sveci
molili se za njega:
»Priteci,
Gospode sveti, da s izgubljene staze
ne stigne u grad propasti i zloće,
gdje opake duše,
zli ljudi,
gaze,
kidaju i ruše
cvjetove čistoće,
što njima majke
zakitiše grudi
svojoj radosnoj djeci.

Vani još zima. Svud hladni mrazovi zategnuli.
Bjegunci stradaju.
Strah nas je, mnogi u jaram su strasti zapregnuli,
i mrtvi padaju.

Molimo, o Kriste,
što visiš propet,
povrati nam živa
i duše čiste
u svetište opet
našega dragoga Iva!«

DAR

Sad ja više nemam ničega svog!
Zar još bi htio? Dao sam ti sve:
u prvom cvatu cvijet života mog,
svu mladost, ljubav, slatke čežnje, sne.

Što, o Bože moj, još da tebi dam?
Da srce mi bijelo kao maj,
a duša divna ko Siona hram,
o, vas da imam žarkog sunca sjaj!

Moj glas da zvoni ko anđela poj,
da djeva svetih ja imadem čar,
plam svetog Pavla, apostola znoj,
svih mučenika odvažnosti žar...

Gospode, na dar sve bih dao tad
za milost vječnu. U svetištu tvom
evo ti srce uz tamjana kad
ostavljam smjerno s dušom sirotnom!

Sad ja više nemam ničega svog!
Na oltar Kristu darovo sam sve:
u prvom cvatu cvijet života mog,
svu mladost, ljubav, slatke čežnje, sne.

Bdjenja

BRODOLOMAC

I zadnje uže
puče,
što za svijet me vezalo ko okovi!
Jarbol i vesla su slomljeni,
na provi stučeni bokovi.

Na siki bola,
pregaranja i žrtve
lađica mog života
nasuka se, razbi.
— Sve su radosti svijeta za mene otsada mrtve!

Hvale i časti,
zamaman posmijeh Evinih kćeri,
zveket mamone zlatnom u blijesku,
vožnje po danu, orgije noći —
žrtvujem sve za sreću nebesku!

Serafski Sveče!
Vozi me na žal tvojega kraja!
Smirit se žudim iza Gospodnjih dveri!
Franjina braćo, brodolomca sretnog
privezite k sebi na obale raja!!

MOJ ŽIVOT

Tota die contristatus ingrediebar. (Ps. 38, 6)

Ja vazdan idem sjetan u skrušenju i plaču
ko pokornik davni pun bola i tuge,
Gospode,
stazama novoga života kroz glog i draču,
što k Žrtvi sreće i mira me vode
uz mjeseca mijene i duge.

Polako.
O, umorne klonule mi noge.
Više ne mogu!

Ko nekad u okrunjena Kralja Proroka
i u mojoj duši se stapaju
radosti u pokajanja stroga.
A suze mnoge za besanih noćiju
s mog oka
pred licem svevišnjeg Boga
kapaju — — —

S vječnoga Izvora ujutro se krijepim,
pa vazdan idem sjetan
u spokojnom srcu s novim životom, lijepim,
tih
i sretan.

U TJELOVSKO JUTRO

U prvom cjelovu zore s vršcima probuđenih gora
trzala se zapletena ovca u trnju:
ruke moje u okovima grijeha
čekale su odrešenje Dobroga Pastira s palestinskih ravnica.

Plamenovi sunčanova svijetla
kroz čađave prozorčiće
prodirahu u nutrinu seoskih potleušica
prosuvši sav grimiz i čar svojih dijamantnih boja:
a ja,
siromah,
najsiromašnije darove svoga ubogog srca
iznesoh na poklon i prikazanje
dragom Prijatelju oproštenja.

Ptica u zelenoj dubravi
pjevala je svome drugu na grani
jutarnju pjesmu slobode i života:
duša moja za tjelovskom trpezom
slušala je riječi ljubavi i pomirenja
iz usta Vjerenika svoga.

Jutros je zaručnicu svoju opet zagrlio Krist!

BOŽJI GROB

Na tornju mome sva zamuknuše zvona.
A dolje, podno samostanskog hrama svu noć plamte svijeće,

nad Kristovim grobom bijele suze rone.
Glavice svoje u tuzi prignulo nadgrobno cvijeće.
S proplamsaja ognjenih ko zublje srca gore
redovnika dvaju, što sami bdiju i straže
do najprve zore
ko Kerubi s mačem u ruci.

Tišina. Muk. Kroz usnule vitraže
s dvora
niz zavjesu puze
po svodu
u sprovodnom hodu
i liju suze
mrtvačkim plaštem zaogrnute sjene
maslina, čempresa i bora.

Tinjaju šareni žišci
iz pšeničnih vlati, u vazama što cvjetaju,
pred kamenom pločom Onoga,
što sama sebe kao vječnosti manu
dao nam u prilici vina i kruha
sinoć
za hranu.

Ko plam Parakleta Duha
i sinajskog Boga
plamsaju kandelabri
podno hrama
moga — — —

NAPAST

Što čekaš, još, u mirisu i cvijeću
tu,
do mojih nogu?
Rekoh ti da ne ću
mom iznevjerit se Bogu,
pa makar u borbi prolio
i krv — svu!

Odstupi
sa svetoga tla!
Moj žrtveni kalež
ljubavlju se prelijeva ko Pričesti slap.
U tvojoj kupi
otrovna kap,
napitak zla,
pelima i žuči.

Kroz tvrda, gvozdena vrata
troja
mog srca
ni s majstorijom najvještijeg tata
ne možeš ući.
Nek tvoja
smiješi se usna i požudom grca!
Medenim glasom
zalud mi šapćeš, zalud se blistaju
haljine ti zlate...

O znaj:
u srdžbi i prkosnom žaru
ko zmaj
i junak ću davni,
viteškim opasan pasom,
— s gorućom zubljom —,
u krvavoj borbi navaliti na te —
zavodnicu staru!

Što čekaš
još?
Odstupi sa svetišta moga!
I mreže skupi!
Rad tebe mog Boga
nikada i nikad ja ostaviti ne ću!!

U KUŠNJAMA

(Iz ostavštine pokojnog prijatelja i druga fra Euharistijana)

U ćeliji mojoj žut plamičak gasne.
Duvarima sivim pauci se penju.
Iz kutova mračnih svijetle slike strasne.
U lancima tvrdim divlje zvijeri stenju.

Jaki pljusak kiše noćnu lomi tminu.
Od olujnog groma ćelija se stresa.
Kroz razlupan prozor blijesak munje sinu:
poskakuje kolo paklenoga bijesa.

Sva se kuća vrti u pjesmi i smijehu.
Bezbrojem glasova strašne psovke ječe.
Dižu se oltari izdajstvu i grijehu.
Pred najcrnjim boštvom mnogi mole, kleče.

Na ležaju golu moje mlado tijelo
u trzaju zadnjem svija se i kida.
Demon mu pripijeva pogrdno opijelo.
Krvoločno nad njim ceri se i rida.

A vani kroz prodol ispucana krša
urljavina tutnji... Dan za gorom ide.
Iz ćelije Satan za čas se raspršа — — —
Tragovi daleko jedva još se vide.

U očaju vrisnuh: Zar ja nemam koga
u kušnjama ovim da me blago tješi?
— Sve je pusto, mirno. Vrh uzglavlja moga
sa raspela samo Krist se blago smiješi...

IZMEĐU PLAMENA I UGARKA

Jutros

U plamenu svjetlosti sva mi duša bila
žarka kao danica, kao zora bijela.
Jutros, s vrela milosti bolna, nevesela
moja duša melem je izliječenja pila.

Jutros je ona zdrava, uznesena bila.

Sinoć

Na ugarku veselja mog svladanog tijela
očišćena duša mi do neba se vila.
Sinoć, noći nemirne, dva serafska krila
znoj i mrlje sušila s krvavoga čela.

Sinoć se duša moja sva u Boga slila.

PJESMA MOJIH DVOROVA

Neprestano šumi u mojim dvorovima...
Tama
ko avet po odajama više se ne vlači.
Uvijek pjevaju, mole
— i kada se smrači —
dva anđela dobra sred mojega hrama.

Na visokom koplju lepršaju zastave
sve u čast prve pobjede
i slave
mladosti moje.
Ne čuješ više, kako tužni zborovi
»De profundis« poje.

Ave!
Po vazdan pjevaju usrećeni dvorovi.

Zrnca s kolajne djetinjstva

BOŽIĆ IZ DJETINJIH DANA

Na majčinu krilu

I

Zima je. Veselo, živo uz plamsanje badnjaka panja
sveta se spuštala večer, o, božićnih sjećanja slatkih
djetinjstva mojega sretnog i najprvih pjesničkih sanja.

Ah, i sad duši mi godi. Još sjećam se. Davno je bilo.
Ko dobro, bezbrižno dijete, što večernje pričanje voli
glavicu tiho naslonih na mekano majčino krilo.

...Vani je pršio sniježak. A anđeo čuvar u noći
nad našim ognjištem punim sve tiše, laganije se vio,
dok svi smo čekali Krista, što na zemlju noćas će doći

u pratnji snježnih leptira ko Kraljević dobar i mio.

Anđeosko pjevanje

II

S brujanjem veselih zvona i mužara sa »Svete Ane«.
što u vis davno se diže vrh dimnjaka čađavih, starih,
o čudnom pjevanje s neba kazivala dobra mi nane:

»Odozgo, dušice moja, iz dalekih rajskih visina
kroz blagu betlemsku noćcu zbor anđela pjevaše slatko
nad hladnom spiljicom vlažnom pri porodu Božjega Sina.«

Tada sam dizao ruke, a božićne pjesmice svete
prvi put pjevao tiho i poljupce u nebo slao.
Dok duša čeznula samo Božansko da zagrli Dijete,

tijesnom je ulicom grada snijeg veliki, na hrpe pao.

Djetinja želja

III

Da l' jošte sjećaš se, majko, kroz smrznutu kad smo se kalu
penjali k »Svetome Lovri«? — U ponoćnom magičnom svijetlu
naš stari predio gradski na morskome snivao žalu.

Idući šanuh ti blago: »O, htio bih, mamice mila,
pjevajuć veselo noćas kraj jaslica Isusa dragog
anđeo postati mali velikih i srebrnih krila!«

Crkva je prepuna bila. Uz brujanje orgulja s kora
gvardijan na misi glasno zaorio: pjevajte, ljudi,
Krist nam se rodio noćas! — Pred crkvenim vratima, s dvora

stajasmo, s majčinim glasom i moje se dizale grudi...

ALOJZIJEVO

S latica rascvalih ruža
srebrna strunila se rosa.
Župskim se razlila vrtom
dražesnost sa dječačkih kosa.

Vijenac od sunčanih zraka
ljepušne glavice im kruni.
S pričesnog žara im gore
obrazi rumeni i puni.

Pjevaju. Nevinog srca
miris na ljiljane se prospe.
S mekanih usana zvone
pjesmice Isusa i Gospe.

Lipanjsko sunašce pali...
Blagdan je najmilijeg Sveca.
Njemu se raduju danas
sva školska nevina djeca.

PRVA SV. PRIČEST

Kao blijed dječarac u strahoti ratnog dana,
o, kako sam žudno, Bože, u grudi te čeko!
Tih, siroče gladno, iz ubožnog, tužnog stana.

Proljetno je bilo jutro, kišovito, meko.

Tad pred oltar sveti plaho, ponizno sam kleko
s drhtajem u tijelu... — I dok s materinjih rana
iz slomljena srca znoj krvavi teko, —

pjevala je duša moja sretna, nasmijana...

Legenda i zbilja

NAPUŠTEN DVOR

Još strši
napušten, nijem.
Godine već duge izjedaju zidine sure.
Pauk
vezivom gustim
ispleo rastočen trijem.

Prelomljen bor
sred pustoga dvorišta gnjije.
Grize ga crv.
Grobištem slave i raskošja davnih stanara
plazi
jakrep i strv.

Jedini znak bogatstva, sjajnosti
vidiš
raspukli prag.
Življenja grešnog i zvučnih razbludnih gozba
osta
tek neznatan trag.

U sumračje kasno,
priča se,
strašan
pred vratima ceri se iznakažen lik.
S vihorom noćnim tuljenja, hihota i leleka bijesnog
jezovit,
kažu,
odasvud odzvanja krik...

SLIJEPA

Ko posmrtna maska stajaše na uglu
nepomično, u crnini, prosto obučena.
Vijenac siromaštva na glavi.
— Otkuda je došla i u najveću vrevu
koja li je ruka dovede i stavi?
Djevojka je, udovica ili žena?
Ne znam.
Sirota, izložena svakom preziru i ruglu.

A ipak strpljiva je, mirna; i mnogo trpi, trpi.
Spustila je ruke. Patnička sjena na licu.
Preko njenih prsiju list prišiven je na zakrpi:
»Slijepa«.
I nitko se ne ustavi ni sitniš da joj udijeli!
— O, zašto ste je prezreli, vi gospođice lijepa?

O, sestro slijepa, sretna si, i kad ništa ne vidiš!
Jer prolaznici kraj tebe i sa otvorenim očima
u ponor se strovaljuju.
A kad sunce izlazi,
zaslijepljeni svjetlošću nestaju u tminama
jazbina i spilja.

Raduj se, sirotice,
sunce Božje ljubavi
na tvojoj
i sad svijetli stazi!

Pod krovom ognjišta

MOJA MATI

Prvi put večeras u zagrljaj prima
svećenika sina moja mati draga.
Sreću koju sada u svom srcu ima
zamijenila ne bi za sve hrpe blaga.

Jecaje i muke, stradanja i suze
ubožnog života trpjela je lako.
Od časa kad dijete Bog joj k sebi uze,
žalosnije, teže bilo veče svako.

Opustjela kuća... Sirotica mati
s dvije seke sama i s tri sitna brata.
Dobroga su oca skrivali Karpati.
Jedva živ nam osta u plamenu rata.

Sva ljetina pala. Nad morem, pri strani
neuskopani, pusti vinogradi naši.
Il večeri badnje il uskrsni dani:
slast najveća bila u ječmenoj kaši.

Jad i bijeda svuda. Iznad »Svete Ane«
gledalo nas blago višnjeg Oca oko.
Slatki balsam mira, lijek na teške rane
padao je s neba u srca, duboko.

Neprestance mati molila se Bogu:
»Gospode, nek patim, nek u trudu, krvi
žrtvovat se mogu dan i noć još mnogu,
svećenik da jednom sin moj bude prvi!«

Sad ne kukaj više, mučenice moja!
Uslišao Gospod molitvu ti svetu.
Posvećena svaka kap je tvoga znoja.
Sretnija si od svih kraljica na svijetu!

Svećenik sam Božji. Velike li časti!
Do nebesa dignut s najnižih nizina.
Doskora će večer kolovoška pasti,
zagrlit ćeš, mati, svećenika sina!

JOŠ JEDNU SUZU...

Još jednu suzu niz to lice svelo
u znoju pusti, nek se čaša puni!
Još jedan pogled svrni na Raspelo!
Trnje poljubi na krvavoj kruni!

Prolaze sati... Za bolesnog sina
kandilo nalij, svjećicu zapali!
Ispij sve do dna čašu gorkog vina!
Žrtveni oganj nek ti srce stali!

Teške su muke. Raskidana njedra.
Na oči pale pretsmrtne već mrene.
Smrt, sestra draga, zamotala jedra.
Izgara život i polako vene — — —

Ne plači više! Gospodu si dala
svog najdražeg sina. — U satove kasne
još samu zadnju u vrč svetog Grala
suzicu spusti! Božji žižak gasne...

MAJKA U RATNOJ TUZI

(Uspomena na 1917 g.)

Crn
i žalostan veo
srebrne vlasi joj skriva.

Trn
u vijenac joj spleo
anđeo s krvavih njiva.

Znoj
u drhtaju, suzi
pada sa nabrana lica.

Njoj
slomljenoj, u tuzi
sveđ kaplje iz trepavica...

Strah
kroz sklopljene ruke
s čela joj silazi blijeda.

Dah
i borbe i muke
na usni grči se s leda.

Suh,
nijem pogled joj pada
na djecu, oca što žale.

Gluh
dom — tamnica glada.
Rat strašne rastvorio žvale — — —

SJEĆANJE NA POTOPLJENOG BRATA

Jak
južnjaka val
pljusnu o lađicu malu.

Mrak
prekrio žal,
mandroč i crničku valu.

Svi smo
izašli van,
na balkon,
u more zurimo — — —

— Njega
morska nam dna
od lani drže na krilu — — —

Svega
sjeća se, zna...
I jecaj trza Dobrilu.

Tih
sestričin glas
mrtvog kad spomenu brata,

svih
nestade nas
s balkona, sam ostade tata...

MOLITVA ZA MOJEGA OCA

I opet je nesreća snašla mojega starog oca!
U Zatonu ljudi mu iz zavisti stanarsku zapalili kuću,
a vranca otrovali. U Srimi od sunčeva plamena
sve mu je izgorjelo...
A što ostalo u Raslini na lozovu pruću,
između pijeska i kamena,
sve do lista satukla krupa ili žiloždera u korijenu izjela.
U jematvi od lanjskog ni šestina.
Lani je dvije trgao nedjelje, a jesenas
tek u dva i strgao i smastio dana.
— Nikad slabije no ova nije mu rodila ljetina!

A čitav se život kidao i patio moj siromah otac!
I neprestano u polju ili u gradu kao živina
radio. Samo sa svojim krvavim žuljevima
na oltar je uzdigao sina.
— Za uzdarje, o Bože moj, udijeli mu
zamjenu u sinovima, utjehu u kćerima,
i sada u staračkim, klonulim dnevima
da se ne muči više na zemlji,
a u nebu da uživa mir i počinak starih biblijskih pravednika!

Život za planinom

ŽIVOT ZA PLANINOM

(Fra Luji Plepelu, književniku i župniku u Gracu kod Drniša)

Ovdje je nebo tako posve blizu.
Nebeskog dara kuće su nam pune.
Crkvica sivih tornjevi u nizu
stoljetnog hrašća ova brda krune.

Sunce nam zlata na pregršti baca.
Mjesec nas vije u svilene niti.
Slatko je mlijeko od naših ovaca.
Sazrijeva ječam i na gorskoj liti.

Ognjišta puna. Na njima nas plamen
djedovskih borba i megdana jari.
Svet nam je ovaj pusti krš i kamen.
U njem su za nas svih zemalja čari.

Veselja, što ga pod kolibu svaku
skrivamo, nema u dvorima kralja.
Predveče djeca kupe se uz baku.
Rasteže nit se pričanja u tkalja — — —

U srcu zdravu naših dika, neva,
cvijet dragi, stidak, jošte se crveni.
Bdiju nad čašću, puni gorskog gnjeva,
brđanski momci, zdravi kao kleni.

Nebo je ovdje tako posve blizu.
Božjega dara kuće su nam pune.
Crkvica sivih tornjevi u nizu
stoljetnog hrašća ova brda krune.

DALMATINSKI KRŠ

U mirisu smilja, kadulje i vrijesa
divni li su naši bregovi i krši!
Iz njihovih stijena vječni Kipar sklesa
Dalmatinca, koga bura još ne skrši.

Prije nego sunce spusti se niz gore,
pozdravlja te bleka ovnova i koza.
Iz momačkih grla popijevke se ore
u gustome hladu smokava i loza.

Zvjezdan kad pripeče Ilijina dana,
sve trsove spali u kamenoj škrapi.
Ispržena svaka na maslini grana
za kapljicom kiše uzdiše i vapi — — —

Od jutra do mraka na smrekovu kocu
bez prestanka cvrčak svoju pjesmu cvrči.
Vinogradar marni u pješčanom docu
znojna lica vazdan muči se i krči.

Iz koliba pločnih pod brdom što leže
nedjeljom se vidi, gdje gomile puka
pred crkvom se kupe. — S Bogom još ih veže
svetkovina prva iza dnevnih muka.

U mirisu smilja, kadulje i vrijesa
krasni li su naši bregovi i krši!
Iz njihovih stijena vječni Kipar sklesa
Dalmatnca, koga bura još ne skrši.

OLUJA NA PUTU K BOLESNIKU

(Fra Anti Cvitanoviću, župniku u Potravlju pod Svilajom)

Dva-tri kasa naprijed. Među dvije pole
zapjenjena konja strah u zaklon steže.
Kroz naslage gora brid vrleti gole
sa beskrajem neba spaja me i veže — — —

Oblačina gusta za gorom se kupi.
Uništit će krupa sve što zri i buja.
Iz zbijena sela pod kukom, u rupi,
cvil seljaka vrišti ko zgaženih guja.

Neprestance pljusak udara i mlati.
Olujni je vihor s daždem u rvanju.
Polomljeni leže ječmenovi vlati.
Ne ostade zrna na lozovu panju.

— — — — — —

Ishlapljuje zemlja iz svih stijena, pora.
Razrijeđen je ozon. — Već od ranih časa
bolesnik me čeka. Mir svilajskih gora
jaki topot ruši ubrzana kasa — — —

UTJEHA ŽALOSNIH

Slušam: iz daljine tiho zvone zvona.
Kroz prodole brdske u haljetku žutu
rana Jesen slazi. Po vrletnu putu
bijednici se žure teška srca, bona.

Tamo iza sela, podno gorske kose,
u crkvici staroj Majka Božja čeka
žalosne bolnike. S bliza i daleka
k njoj na zavjet hrle i darove nose.

Od davnine davne sva im sreća bila:
kad bolesti kužne harale po dolu,
dobre majke, brižne, u svom gorkom bolu
stavljahu svoj porod pod Gospina krila.

...I sad, kad zvon zamre, gledam gdje po mraku
jedan lik se penje po gorskoj vrleti.
Ide sve polako o svom štapu jaku.

Kažu, da tad noću, kad san s neba sleti,
stari župnik sela u subotu svaku
pred Madonom dragom žižak pali sveti.

KAPELA NA BRIJEGU

Ispred kuća, u vrtu ružice su cvale
bijele, žute, rumene. S propupalog grma
orunjene latice potresle se, pale.
Razbuđeni ljiljani blistaju ko srma.

Navrh brijega strmena zavjetna kapela
uzdiže se visoko. Pred njom stara lipa
razgranata miriše. Šume gorska vrela...
Rukovete biserja drago sunce sipa — — —

Krš, osama i pustoš. Ni srebra ni zlata
u kapeli ne vidiš. Prozorčići blijedi
polupani zijaju... Kroz raspukla vrata
Majka Božja Marija samilosno gledi.

Iznad surih zidina u sumraku plavu
kaplju suze Gospine. Na oltaru svijeće
izgorješe odavno. Marijinu glavu,
o, otkada ne bješe ovjenčalo cvijeće!

Svakog dana proljetnog, dok je svibanj cvao,
s uzvikom na usnama ko Gospino dijete
po gorskoj sam rudini brdsko cvijeće brao.

I tad srce s vijencima, što zna da ih splete
samo ruka djetinja, dragoj Majci dao,
da joj ljubav uznosi oko glave svete.

Triptih

BETLEHEM

I

O, kako sam slatko, sam, ko prosjak mali
u ćeliji svojoj noćas posteć bdio!...
Sniježilo je vani. S rajskih dvora pali
anđeoski čari na grad tih i bio.
Pahuljni klinčaci na strehama cvali.

U skrušenju duše u večernje sate
uzdigo sam ruke, na koljena pao.
I dok svijet je drhto s čežnje umiljate,
ja sam ko sirota čekao i zvao,
da nebeski Gosti pod krov moj se svrate.

Šum sam blagi čuo. Tihi lepet krila
kucnuo o staklo. Sa pobožnom stravom
ustao sam brzo — još je noćca bila —
prozore rastvorih, van provirih glavom
zbog otajna glasa, ljubezna i mila.

Tad otključah vrata. Rajska svjetlost bijela
svu ćeliju ovi... U božanskom čaru
uniđoše Gosti. Moja duša cijela
kao Sinaj planu u ognjenu žaru, —
iz okova tijela poletjet bi htjela...

O, kako je toplo uz dva draga Gosta
u pomrzloj noći sve do jutra bdjeti!
Ćelija mi noćas mali Betlem posta:
u mog srca spilji Kralj se rodi sveti.
Slatko li je grlit najvećega Gosta!!

GRM U PLAMENU

II

U mom srcu noćas silna vatra gori.
Ne osjećam više studeni ni zime.
Usred vrta duše plod najljepši zori
na vječnome Grmu: Ljubav mu je ime.
Sad me više ništa u srcu ne mori!

Pa i mrav na putu može da me gane.
Krv žilama ključa ko mast mladog vina.
Na usnama ćutim slast nebeske mane.
Opaja me miris đurđica i krina:
Zanijela me ljubav svetog Oca Frane.

Prevarenih nada rana me ne peče.
Trn nepravda starih oproštenjem cvjeta.
Kroz usjeve patnja potok mira teče.
Ostavlja me mržnja, očajnost i sjeta.
Spreman sam da svatko muči me i siječe.

Prekalio sva sam opaka nagnuća.
Sažegoh na ognju jar mladosti vrele.
Iz najdubljih rana mlaz radosti kljuća.
Na krilima letim golubice bijele
bez oholih misli, meka srca, vruća.

Sve mi biće noćas titra kao struna — — —
Drhtav prst ga tako Mistike u noći.
Smirila se vožnja mog krcatog čuna.
Um sferama čistim sad slobodan kroči...
Duša mi je noćas višnjeg Boga puna!

HIMNA

III

Velike li radosti mojih mladih ljeta!
Zanosnog pregaranja, prezira svih zala!
Veseo sam, uznjihan poput šumskog cvijeta.
Vječno cvate proljeće sred mog vrta mala.
K nebu oči upirem žudnjom suncokreta.

Plam božanske ljubavi rasplamsa me svega.
Sjaj mističnog svitanja progna sjene mraka.
Srce se zabijelilo kao gruda snijega.
Odvažna je, srčana, čvrsta volja, jaka
za boj hrabri, viteški ispod Božjeg stijega.

Ne trnu se na nebu ni sunce ni zvijezde.
Svud na putu susrećem prijatelje mnoge.
Na stablima gaja mog slavuji se gnijezde.
S teških staza Kristovih krepčije su noge,
neumorne, pod njima ko da ati jezde...

Što god rukom uhvatim, sve se u cvijet stvara.
Slađa mi je utjeha iza križnog plača.
Hranim se i napajam s nebeskih oltara.
U kušnjama Spasitelj snaži me i jača.
Kad mi zlo tko podmetne, u prah se obara.

Kletvu, prezir, porugu s veseljem podnosim.
Koljeno ne prigibam nikakvom kumiru.
Vječnog Oca svagdano zaklinjem i prosim:
za Se nek mi sačuva i srce i liru!
Križ svoj smjelo s Gospodom na Golgotu nosim.

BIO-BIBLIOGRAFIJA

Fra Gašpar Bujas rodio se u Šibeniku (Dolac) 6—I—1906. Poslije osnovne škole svršene u rodnome gradu, pohadao je klasičnu gimnaziju u Sinju kao pitomac franjevačkoga sjemeništa. Na Visovcu 1923 postao je franjevcem, a poslije godine novaštva nastavio je i završio gimnazijske nauke na filoz. učilištu u Zaostrogu. Teologiju je svršio u Makarskoj (1930), gdje je i ređen za svećenika 21—VII—1929. Poslije otsluženja vojničkoga roka u Mostaru (1930—31) bio je dvije godine nastavnik na franjevačkoj gimnaziji u Sinju. Sveučilišne nauke započeo je na filozofskom fakultetu u Zagrebu 1934, nastavio u Strasbourgu i završio u Zagrebu 1938. Sada je profesor opet u Sinju.

Prvu pjesmu spjevao je kao dak IV gimn. razreda za svečanost zlatne Mise Fra Petra Baćića, svoga duhovnoga upravitelja. Prvu pjesmu, pod pseudonimom Kamilo, štampao mu je njegov ondašnji profesor Fra Stanko Petrov, kao urednik **»Gospe Sinjske«,** u 8 broju toga lista (kolovoz 1922). Otada je često pjevao u G. S., a i u drugim listovima i časopisima, kao što su: **Krijes** (Zagreb, pod ur. Dr. Velimira Deželića, sina), **Luč, Hrvatska Prosvjeta,** božićni i uskrsni prilozi **Hrvatske Straže,** svetojeronimska **Danica, Obitelj, Euhar. Glasnik.** Tri su mu pjesme tiskane u šibenskom almanahu Jedra (1926). Surađivao je u 5 godišta Sela i grada (1929—1933), za 7 godina u sarajevskom Kalendaru sv. Ante. Na matineji mlade hrv. kat. lirike u Zagrebu 1935 recitirane su i njegove tri pjesme. Sudjelovao je u anketi o hrv. kat. književnosti člankom Put zanosa i čišćenja, koji je pretiskan u knjizi Na gori Gospodnjoj (Zagreb 1935).

Štampao je i nekoliko pripovijesti i crtica, kao: Smrt Oca Jubilata (Hrv. prosvjeta 1933, br. 5); Za vrhuncima svetih gora, ulomak iz romana (Kalendar sv. Ante 1935); uz nekoliko feljtona i manjih priloga u Hrv. Straži, prikazao je u dubrovačkoj Narodnoj svijesti (1928) književno-naučni rad prof. Šime Urlića, a radnju je pretiskala zagrebačka Narodna Starina (1929). U makarskoj Novoj Reviji štampan je članak: Sto godina hrv. književ. (1935); 1939 u tri broja rasprava: Katolička Crkva i naša narodna poezija, koja je i zasebno otisnuta (Šibenik 1939). Pisao je i recenzije o različnim knjigama, napose o pjesničkim zbirkama B. Klarića, V. Nikolića (Jadranska vila 1935), Đ. Sudete, I. Horvata i drugih.

Po nagovoru prijateljâ evo sada izdaje i zbirku svojih pjesama.

F. S. P.

SADRŽAJ

Str.

Na putu Gospodnjem 7

U SLUŽBI OLTARA

U službi oltara 9
Confiteor 10
U čekanju 11
Gospodnji dolazak 12
Na krilu Ljubavi 13
Molitva za povratak zalutalog prijatelja . . 14—15
Dar 16

BDJENJA

Brodolomac 19
Moj život 20
U tjelovsko jutro 21
Božji grob 22
Napast . . . . . 23—24
U kušnjama 25
Izmedu plamena i ugarka: jutros, sinoć . . . 26
Pjesma mojih dvorova 27

ZRNCA S KOLAJNE DJETINJSTVA

Božić iz djetinjih dana
I Na majčinu krilu 31
II Anđeosko pjevanje 32
III Djetinja želja 33
Alojzijevo 34
Prva sv. Pričest 35

LEGENDA I ZBILJA

Napušteni dvor 39
Slijepa 40

POD KROVOM OGNJIŠTA

Moja mati . . . . . 43—44
Još jednu suzu... 45
Majka u ratnoj tuzi 46
Sjećanje na potopljenog brata 47
Molitva za mojega oca 48

ŽIVOT ZA PLANINOM

Život za planinom 51
Dalmatinski krš 52
Oluja na putu k bolesniku 53
Utjeha žalosnih 54
Kapela na brijegu 55

TRIPTIH

I Betlehem 59
II Grm u plamenu 60
III Himna 61
Bio-bibliografija 63
Sadržaj 64